

บทควาามวิจัย

วันที่รับบทความ:

1 มีนาคม 2565

วันแก้ไขบทความ:

24 พฤษภาคม 2565

วันตอบรับบทความ:

25 พฤษภาคม 2565

เจษฎา สิงห์ทองชัย^{1*} ทรงกรด พิมพิศาล¹ ประพนธ์ เนียมสา² ณรงค์ฤทธิ์ มะสุใส¹
อัจฉรา สุ่มเกษตร¹ ธรรมบุญ ปัญญาทิพย์¹ ณัฐภูมิ ศรีวิบูลย์¹ ไพฑูรย์ ทิพย์สันเทียะ¹
และ อารยา ลานน้ำเที่ยง³

¹คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ อำเภอนามน จังหวัด
กาฬสินธุ์ 46230

²คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง
จังหวัดกาฬสินธุ์ 46000

³คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ 46000

*ผู้เขียนหลัก อีเมล: jatsada.si@ksu.ac.th

บทคัดย่อ

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นกลุ่ม
ที่รวมตัวกันเพื่อทอและผลิตผ้าทอมือที่มีอัตลักษณ์ของชุมชนและจัดจำหน่าย เสื้อ กระเป๋า
ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ ผ้ามัดผม และผ้าขาวม้า แต่ลวดลายผ้าทอที่นำมาผลิตสินค้ายังเป็น
ลวดลายดั้งเดิมไม่มีความหลากหลายจึงไม่สามารถดึงดูดกลุ่มลูกค้าได้ งานวิจัยนี้จึงมี
วัตถุประสงค์เพื่อออกแบบลายผ้าทอมือ และพัฒนาผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย ผู้เข้าร่วม
เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบลายผ้า จำนวน 5 คน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบล
กุดหว้า จำนวน 30 คน โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังนี้ 1) การสร้างแนวคิด
และกระบวนการวิจัย 2) วิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 3) การกำหนด
ลายผ้าร่วมกับชุมชนและการใช้โปรแกรมออกแบบ 4) การออกแบบลายผ้า 5) การวิเคราะห์
ประเมินคุณภาพและเลือกลายผ้า 6) การผลิตผ้าทอต้นแบบ และ 7) ช่องทางการจัดจำหน่าย
ส่งผลให้มีลายผ้าทอมือด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีอัตลักษณ์ชุมชน จำนวน 9 ลาย ได้แก่
1) ลายดอกหว่ายผสมตะไลล้าน 2) ลายงูลอยผสมพระธาตุยาคู 3) ลายดอกแก้วมาลัยไม้ไผ่
4) ลายงูลอยใหญ่ผสมลายขีด 5) ลายพานบายศรีประดับด้วยลายดอกแก้วและลายงูลอย
6) ลายตะไลล้านผสมลายมาลัยไม้ไผ่และงูลอย 7) ลายรูปคนผสมดอกขีดครึ่งหนึ่ง 8) ลาย
มาลัยไม้ไผ่กุดหว้า และ 9) ลายดอกแก้วผสมใบต้นหว้า และนำลายทอผ้าที่หลากหลายไป
พัฒนาเป็นสินค้าของชุมชน ส่งผลให้ลูกค้ามีทางเลือกในการซื้อสินค้า และสมาชิกกลุ่ม
วิสาหกิจมีรายได้เพิ่มขึ้น จากยอดจำหน่ายเฉลี่ย 70,000 บาทต่อปี เป็น 80,000-150,000
บาทต่อปี

คำสำคัญ:

จังหวัดกาฬสินธุ์

วิสาหกิจชุมชน

การออกแบบ

ลายผ้าทอมือ

โปรแกรมคอมพิวเตอร์

Research Article

Received:

1 March 2022

Received in revised form:

24 May 2022

Accepted:

25 May 2022

Jatsada Singthongchai^{1,*}, Songgrod Phimpisan¹, Praphon Niamsa²,
Narongrit Masusai¹, Achara Sumungkaset¹, Tammanoon Panyatip¹,
Nattawut Seeboom¹, Paitoon Thipsanthia¹ and Araya Lanumtieng³

¹Faculty of Science and Health Technology, Kalasin University, Namon District, Kalasin Province, 46230 Thailand

²Faculty of Engineering and Industrial Technology, Kalasin University, Muang District, Kalasin Province, 46000 Thailand

³Faculty of Liberal Arts, Kalasin University, Muang District, Kalasin Province, 46000 Thailand

*Corresponding author's E-mail: jatsada.si@ksu.ac.th

Abstract

Kutwa community enterprise, Kuchinarai district, Kalasin province is a group that gathers for fabric weaving and produces hand–woven cloth with the community's distinctive identity. Products include shirts, bags, scarfs, shawls, hair ties, and loincloths, presented in local woven fabric patterns that are based on traditional styles and within a limited variety. Thus, the products may not attract a large group of customers. This research aims to promote the local hand–craft woven pattern design and develop contemporary fashion products. The research participants are five fabric design specialists and 30 members of Kut Wa subdistrict community enterprise group. The study follows these procedures: 1) Conceptualization and research process, 2) Community enterprise groups need analysis, 3) Collaboration with the community on fabric patterns design using a computerized design program, 4) Fabric pattern design based on local identity, 5) Analysis of fabric quality assessment and woven fabric pattern selection, 6) Prototyping the woven products, and 7) Distribution channeling. The project results in nine computerized design patterns of the hand–woven fabrics, as detailed: 1) Dok–wai pattern combined with pinwheels pattern 2) floating snake combined with Ya–Ku relics 3) Dok–Kaew Bamboo garland pattern 4) Big floating snake combined with 'khit' pattern 5) Phan Bai Sri decorated with Dok–Kaew and floating snake pattern 6) Pinwheel combined with bamboo garland and floating snake pattern 7) Human combined with half–Khit pattern 8) Kutwa bamboo garland pattern and 9) Dok–Kaew combined with Ton–Wha leaf pattern. These patterns are used to develop community products with various weaving patterns for customers' choice. In conclusion, the enterprise group members have gained more income from an average of 70,000 baht per year to 80,000–150,000 baht per year.

Keywords:

Kalasin province
Community enterprise
Design
Handcraft weaving pattern
Computer program

สถานการณ์ที่เป็นอยู่เดิม

บ้านกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นหมู่บ้านเก่าแก่ เดิมมีชื่อว่า “บ้านคาวัว” เป็นชนเผ่ากูไทที่อพยพมาจากเมืองมุก เมืองวัง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ต่อมาได้ยกฐานะเป็นสุขาภิบาล และในปี พ.ศ. 2542 ได้ยกฐานะเป็นเทศบาล มีหมู่บ้านในเขตพื้นที่เทศบาลตำบล คือ หมู่ที่ 1, 2, 8, 9, 11 และ 13 อาชีพหลักของชาวกุดหว้าคือการทำนา อาชีพเสริมคือหัตถกรรม มีกลุ่มกิจกรรมในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มทอผ้า กลุ่มจักสานไม้ไผ่ กลุ่มเลี้ยงโคกระบือ กองทุนหมู่บ้าน สวัสดิการชุมชน เป็นต้น ชาวกุดหว้ามีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่ก่อให้เกิดภูมิปัญญาอัตลักษณ์ที่สั่งสมสืบทอดที่หวงแหนร่วมกัน คือศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นตัวบ่งชี้ความสำคัญของคนในสังคม (Boonyen, 2016)

บ้านกุดหว้ามีทุนทางวัฒนธรรมที่พัฒนาจากฐานทุนด้านวัฒนธรรมประเพณีชาวกูไท ที่นิยมทำเครื่องนุ่งห่มใช้สอย (ภาพที่ 1) มีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้าในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลกุดหว้า 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรรวงทอง ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก 60 คน 2) กลุ่มพัฒนาอาชีพสตรีบ้านกุดหว้า ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก 83 คน และ 3) กลุ่มสตรีบ้านโคกโก่ง ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก 55 คน ซึ่งสินค้าที่กลุ่มวิสาหกิจฯ ได้จัดทำและจำหน่าย (ภาพที่ 2) คือ ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือที่หลากหลาย เช่น ผลิตภัณฑ์ผ้าแปรรูปผ้าฝ้าย ตัดเย็บเสื้อสำเร็จรูป กระเป๋า โดยผลิตผ้าฝ้ายย้อมจากสีธรรมชาติ ซึ่งเป็นผ้าฝ้ายทอมือ เช่น ผ้าพันคอ ผ้าขาวม้า ผ้าห่มสี่ตะกรอ ผ้าย้อมคราม ผ้าซิด ผ้าขาวแดง และหมอนซิด ซึ่งความโดดเด่นของสินค้าขึ้นอยู่กับลวดลายของผ้าและการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนและความทันสมัย

ผ้าทอพื้นบ้านของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้าส่วนใหญ่จะใช้เส้นใยจากธรรมชาติทั้งเส้นฝ้ายและเส้นไหม ซึ่งได้รับความนิยมจากผู้บริโภค หรือนักท่องเที่ยวที่สนใจและหลงใหลเสน่ห์ผ้าทอ ลวดลายผ้าทอมือของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้าที่นำมาทำทอเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จะเป็นลวดลายดั้งเดิม (ภาพที่ 3) ลายงูลอยเป็นลายที่มีรูปร่างลักษณะโค้งชดไปมาคล้ายกับงูที่กำลังเลื้อย ซึ่งเป็นลวดลายที่เหมาะสมสำหรับผู้เริ่มต้นการฝึกทอผ้า เนื่องจากเป็นลายที่ง่ายสำหรับการทอ ลายดอกหาวมีต้นกำเนิดลวดลายมาจากดอกของต้นหาวเป็นลวดลายดั้งเดิมของชุมชนตำบลกุดหว้า ลายตามองเป็นลายที่มีลักษณะเป็นตารางสี่เหลี่ยมสลับสีกับสีฟ้าพื้น ปัจจุบันนิยมเรียกว่า ลายสก๊อต (Scott) ลายสัปรดมีต้นกำเนิดลวดลายมาจากผลสัปรด มีความยากในการทอมากกว่าลายอื่น ๆ เนื่องจากต้องใช้ไม้ขัด เพื่อให้ได้รูปแบบตามที่ต้องการ ผ้าทอจากลายสัปรดนี้ นิยมนำมาทำเป็นผ้าคลุมไหล่ และบางครั้งก็นำมาผสมผสานกับลายดอกหาว

ปัจจุบันกลุ่มทอผ้าวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ประสบกับปัญหาดังนี้ 1) วัตถุดิบของเส้นด้ายที่ใช้ในการผลิตจะเป็นการสั่งซื้อจากผู้ผลิตรายเดียว เพราะหากซื้อกับผู้ผลิตรายอื่นจะทำให้คุณภาพของสินค้าไม่ได้มาตรฐาน 2) ไม่มีเงินทุนสำรองที่รองรับการสั่งซื้อวัตถุดิบไว้ในสต็อกจำนวนมาก และการสั่งซื้อแต่ละครั้งต้องรอวัตถุดิบประมาณ 2 สัปดาห์ ส่งผลให้มีความล่าช้าไม่ทันต่อการผลิตส่งและจัดจำหน่ายให้ทันต่อความต้องการของลูกค้า และปัญหาที่สำคัญ คือ 3) ผลิตภัณฑ์มีลวดลายและรูปแบบจำกัदनอกจากนี้สมาชิกกลุ่มทอผ้าจะทอผ้าที่มีคุณภาพแตกต่างกันเพราะต้องการลดต้นทุนการผลิตจากการใช้เส้นด้าย ในกรณีที่ทอแน่นอนจะเปลี่ยนเส้นด้ายและทำให้สินค้ามีต้นทุนสูงขึ้น

จากการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์พบว่า ผลิตภัณฑ์ขาดความหลากหลายในรูปแบบ ไม่มีผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อรองรับตลาดในปัจจุบัน ราคาจำหน่ายสินค้าไม่สอดคล้องกับราคาต้นทุน และไม่

ภาพที่ 1 หัตถกรรมการทอผ้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า

ภาพที่ 2 ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือกุดหว้า (ก) ผ้าพันคอ และ (ข) เสื้อ

ภาพที่ 3 ลวดลายดั้งเดิมของผ้าทอบ้านกุดหว้า (ก) ลายงูลอย (ข) ลายดอกหวาย (ค) ลายตามอง และ (ง) ลายสัปะรด

ได้รับความสนใจจากกลุ่มนักท่องเที่ยวและกลุ่มคนรุ่นใหม่ ทำให้ไม่สามารถเพิ่มมูลค่าผ้าทอมือของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้าได้ จากการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้าพบว่ามีความเชี่ยวชาญด้านการทอผ้า แต่ไม่มีความถนัดด้านการตัดเย็บ รวมถึงขาดการออกแบบลวดลายใหม่ ๆ ที่หลากหลายและเทคนิควิธีการออกแบบลวดลายของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม เนื่องจากได้รับการอบรมเพียงการทอ การตัดเย็บขั้นพื้นฐาน ทำให้สามารถตัดเย็บได้เพียงผ้าพันคอ เสื้อ กางเกง และกระเป๋า จากลวดลายดั้งเดิมกับผลิตภัณฑ์แบบเดิม ๆ เหมือนกับชุมชนอื่น ๆ จึงส่งผลให้ไม่สามารถกำหนดราคาสูงได้ ก่อให้เกิดรายได้ที่ไม่ยั่งยืน และขาดความมั่นคงในอาชีพ รวมถึงไม่สามารถก้าวทันการแข่งขันกับค่านิยมของลูกค้าที่มีการปรับเปลี่ยนตลอดเวลาได้

กระบวนการที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงและการยอมรับของชุมชนเป้าหมาย

การออกแบบลายผ้าทอมือครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่มุ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการออกแบบลายผ้าทอมือ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า เพื่อนำมาวิเคราะห์ประเมินคุณภาพและความพึงพอใจต่อลวดลายผ้าที่ได้ออกแบบให้ตรงกับกลุ่ม

เป้าหมาย โดยสื่อถึงเอกลักษณ์ชุมชนตำบลกุดหว้า และเผยแพร่องค์ความรู้การออกแบบลายผ้าทอมือด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้แก่ชุมชนเพื่อนำไปต่อยอดผลิตสินค้าได้ ดังนั้นการออกแบบผังความคิดของกระบวนการออกแบบลายผ้าทอมือเพื่อให้ชุมชนเกิดการปรับเปลี่ยน โดยค้นหาเอกลักษณ์ของผ้าทอมือ สีสัน ลวดลาย การผลิต ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมของชุมชนเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์แนวคิดและแนวทางการออกแบบลายผ้าทอมือ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และวิธีการสร้างต้นแบบและออกแบบผลงานให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า เพื่อให้ชุมชนสามารถนำไปพัฒนา ต่อยอดการผลิตเป็นสินค้าที่จำหน่ายได้อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างแนวคิด และกระบวนการวิจัย

การสร้างแนวคิดกระบวนการวิจัยในภาพรวม โดยการสอบถาม สัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มย่อยเกี่ยวกับลายผ้า สีนํ้าที่ผลิตและจำหน่ายในปัจจุบัน แฟชั่นร่วมสมัยที่นิยมสวมใส่ในแต่ละช่วงอายุ เช่น กลุ่ม Generation X เกิดระหว่าง พ.ศ. 2508-2522 มีรายได้และการทำงานที่มั่นคง มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ความคิดอนุรักษ์นิยม และ Generation Y เกิดระหว่าง พ.ศ. 2521-2535 เป็นช่วงวัยทำงาน มีการปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เชื่อมั่นในตนเองสูง

2. วิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ศึกษาสภาพทั่วไปของการทอผ้า ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมของชุมชน โดยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ของการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนรวมถึงการวางแผนเป้าหมายในอนาคต ซึ่งผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ประธาน และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า จำนวน 30 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3. การกำหนดลายผ้าร่วมกับชุมชนและการใช้โปรแกรมออกแบบ

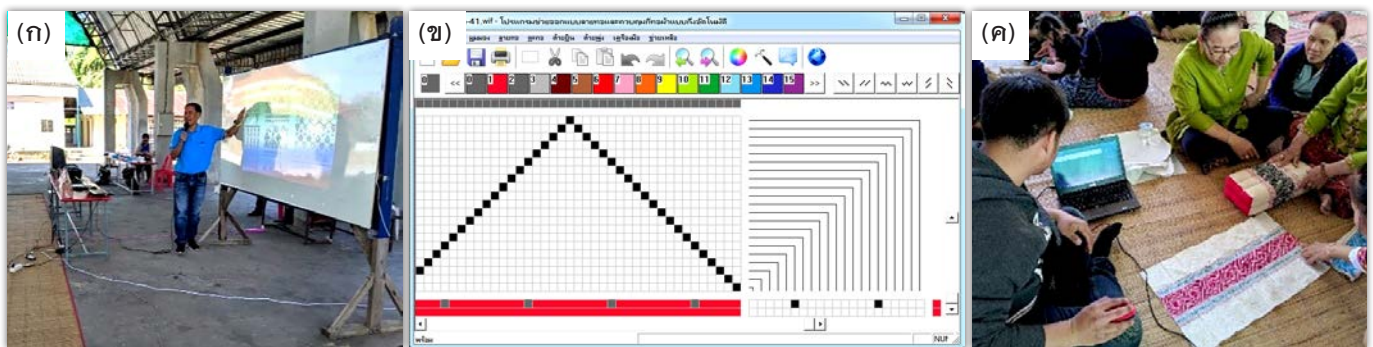
การลงพื้นที่เก็บข้อมูลและการสำรวจความต้องการ รูปแบบลายผ้า และจัดกิจกรรมให้ชุมชนกุดหว้าร่วมกันนำเสนออัตลักษณ์ของตนเพื่อออกแบบเป็นลายผ้าและเลือกลายผ้าร่วมกัน (ภาพที่ 4) ซึ่งได้ลายผ้า จำนวน 9 ลาย และการอบรมการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับออกแบบลายผ้า โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบการจับคู่กับพี่เลี้ยงซึ่งเป็นนักศึกษาที่มีพื้นฐานคอมพิวเตอร์

4. การออกแบบลายผ้า

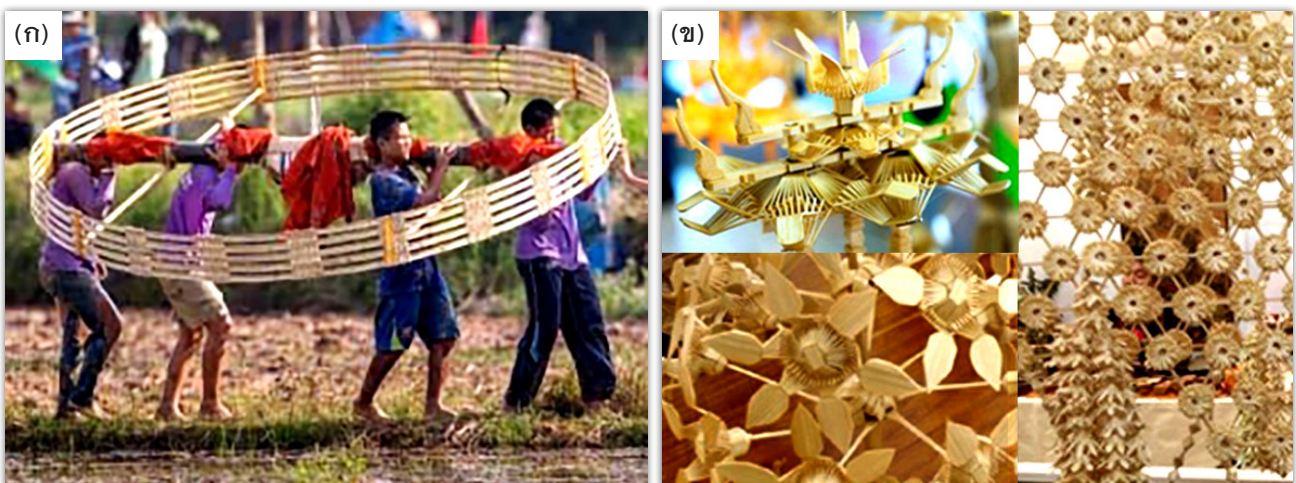
กระบวนการผสมผสานลวดลายดั้งเดิมของชุมชนกุดหว้า กับลวดลายใหม่โดยใช้กระบวนการระดมความคิดร่วมกับชุมชนถึงความต้องการรูปแบบลายผ้าให้สื่อถึงเอกลักษณ์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมของชุมชนและจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้ ลักษณะ รูปร่าง สัญลักษณ์ของขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรม (ภาพที่ 5) เช่น 1) ตะไลล้าน มาจากประเพณีบุญบั้งไฟ ที่ชุมชนกุดหว้า เรียกว่า บั้งไฟ หรือ ตะไล มีลักษณะเป็นวงกลมคล้ายล้อเกวียน ทำด้วยไม้ไผ่ผ่าให้แบน เรียกว่า ‘กง’ ซึ่งมีหน้าที่บังคับบั้งไฟ 2) มาลัยไม้ไผ่ มาจากประเพณีบุญพวงมาลัย ที่มีมาลัยไม้ไผ่อันวิจิตรเป็นงานหัตถกรรมของชุมชน เพื่อถวายเป็นพุทธบูชาสำหรับประเพณีบุญข้าวประดับดิน และประเพณีบุญข้าวสาก

การออกแบบลายผ้าโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ JK-Weave ทั้งหมดจำนวน 9 ลาย (ภาพที่ 6) ได้แก่

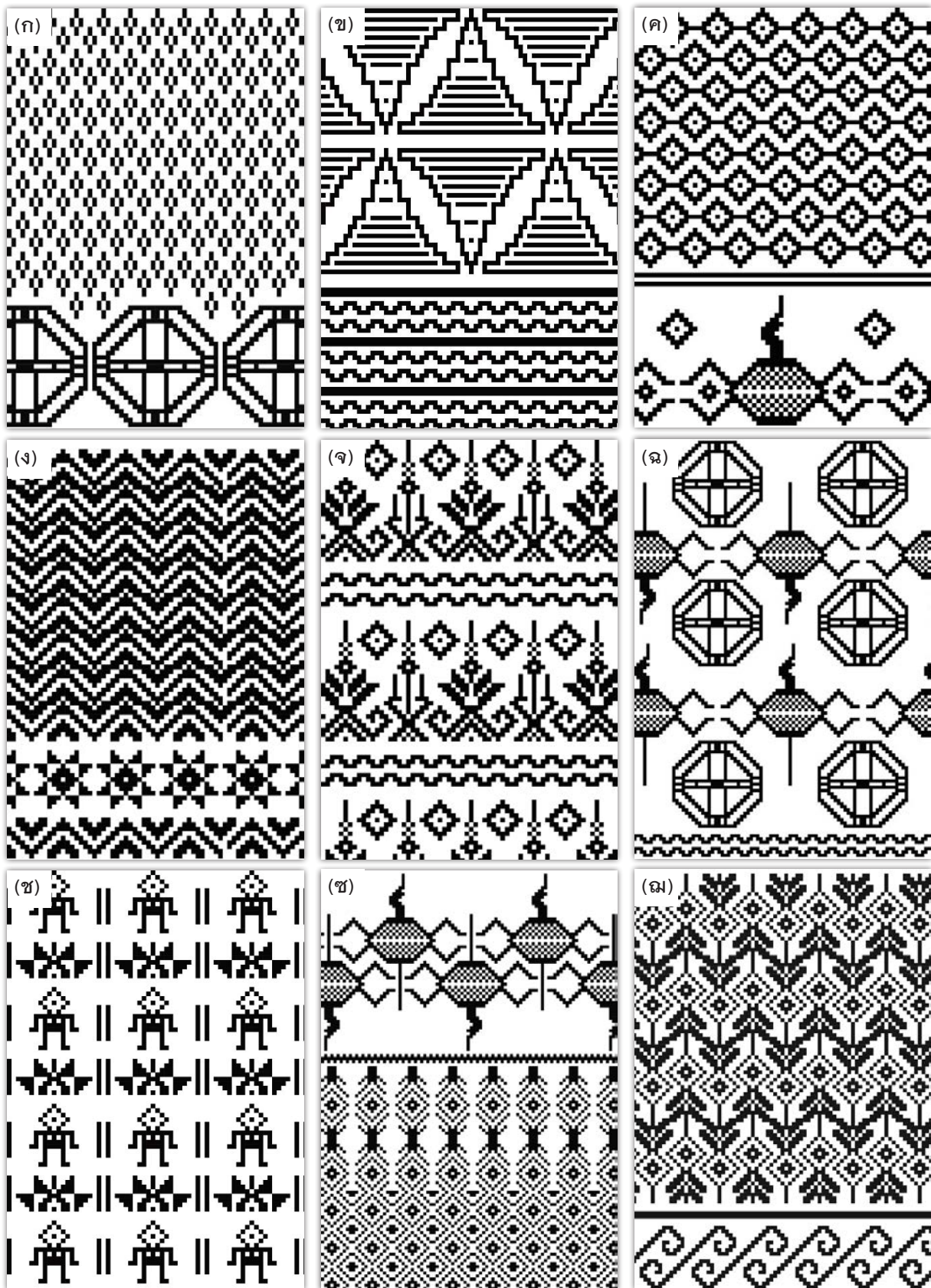
1) ลายดอกหวายผสมตะไลล้าน เป็นลวดลายที่ออกแบบจากลายดอกหวายหรือลายดอกแก้ว ซึ่งเป็นลวดลายที่มี

ภาพที่ 4 การกำหนดลายผ้า (ก) แนวคิดออกแบบ (ข) ออกแบบลายผ้าในโปรแกรม JK-Weave และ (ค) การอบรมการออกแบบด้วยคอมพิวเตอร์

ภาพที่ 5 ตัวอย่างลักษณะ รูปร่าง สัญลักษณ์ ของขนบธรรมเนียมประเพณี (ก) ตะไลล้าน และ (ข) มาลัยไม้ไผ่

ภาพที่ 6 ลายผ้าซึ่งบ่งบอกอัตลักษณ์ของชุมชนที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (ก) รูปแบบที่ 1 ลายดอกหวายผสมตะไลล้าน (ข) รูปแบบที่ 2 ลายงูลอยผสมพระธาตุยาकु (ค) รูปแบบที่ 3 ลายดอกแก้วมาลัยไม้ไผ่ (ง) รูปแบบที่ 4 ลายงูลอยใหญ่ผสมลายขีด (จ) รูปแบบที่ 5 ลายพานบายศรีประดับด้วยลายดอกแก้วและลายงูลอย (ฉ) รูปแบบที่ 6 ลายตะไลล้านผสมลายมาลัยไม้ไผ่และงูลอย (ช) รูปแบบที่ 7 ลายรูปคนผสมดอกขีดครึ่งหนึ่ง (ซ) รูปแบบที่ 8 ลายมาลัยไม้ไผ่กุดหว้า และ (ฅ) รูปแบบที่ 9 ลายดอกแก้วผสมใบต้นหว้า

การทอมาตั้งแต่ดั้งเดิมและมีการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันผสมผสานกับลวดลายตะไลล้านซึ่งเป็นประเพณีที่ขึ้นชื่อของชุมชนกุดหว้า

2) **ลายงูลอยผสมพระธาตุยาคุ** เป็นลวดลายที่มีการทอมาตั้งแต่ดั้งเดิมและมีการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันผสมผสานกับลายพระธาตุยาคุซึ่งเป็นปูชนียสถานที่สำคัญของจังหวัดกาฬสินธุ์

3) **ลายดอกแก้วมาลัยไม้ไผ่** ประกอบด้วยลวดลายดอกแก้ว ที่เป็นลวดลายที่มีการทอมาตั้งแต่ดั้งเดิมและมีการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ผสมผสานกับลายมาลัยไม้ไผ่ที่เป็นผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ที่มีชื่อเสียงและเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนกุดหว้า

4) **ลายงูลอยใหญ่ผสมลายขีด** เป็นลายงูลอยที่ขยายให้มีขนาดใหญ่ขึ้น แล้วนำมาผสมผสานกับลายขีด ซึ่งเป็นลายที่นิยมทอเป็นลายตามหมอนขีด

5) **ลายพานบายศรีประดับด้วยลายดอกแก้วและลายงูลอย** พานบายศรี เป็นเครื่องประกอบพิธีกรรมบายศรี ซึ่งเป็นประเพณีที่ประกอบขึ้นเพื่อทำการเรียกขวัญตามความเชื่อของชุมชน ออกแบบและประดับด้วยลายดอกแก้ว และลายงูลอย ซึ่งเป็นลายดั้งเดิมของชุมชนกุดหว้า

6) **ลายตะไลล้านผสมลายมาลัยไม้ไผ่และงูลอย** ประเพณีบุญบั้งไฟตะไลล้านเป็นประเพณีที่มีการสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นประเพณีที่มีชื่อเสียง และเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนกุดหว้า เพราะตะไลล้านมีการสร้างขึ้นในชุมชนกุดหว้า ผสมกับลายมาลัยไม้ไผ่ซึ่งเป็นหัตถกรรมชุมชนที่มีชื่อเสียง

7) **ลายรูปคนผสมดอกขีดครึ่งหนึ่ง** ปงบอกถึงผู้คนชาวภูไท ซึ่งตรงส่วนหัวของรูปคนจะเป็นลายดอกแก้ว และผสมด้วยลายขีดครึ่งหนึ่ง

8) **ลายมาลัยไม้ไผ่กุดหว้า** เป็นลายที่ออกแบบประกอบด้วยลายมาลัยไม้ไผ่ ซึ่งเป็นหัตถกรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนกุดหว้า และผสมผสานกับลายดั้งเดิมของชุมชนกุดหว้า เช่น ลายดอกแก้ว หรือลายดอกหวาย และลายสัปรดหรือลายปลาตะเพียน โดยลายดังกล่าวมีการสืบทอดกันมาและยังคงมีการทอจนถึงปัจจุบัน แต่ได้ออกแบบใหม่เพื่อให้การทอทำได้สะดวกรวดเร็วมากขึ้น

9) **ลายดอกแก้วผสมใบต้นหว้า** ออกแบบมาจากลายดอกแก้วซึ่งเป็นลวดลายดั้งเดิมที่มีการทอมาจนถึงปัจจุบัน ผสมกับลวดลายใบต้นหว้าใหญ่ ซึ่งเป็นต้นไม้เก่าแก่ต้นใหญ่ที่มีมาตั้งแต่เดิมที่ชุมชนกุดหว้ามาตั้งถิ่นฐาน ประดับตกแต่งด้วยลายตะขอ

5. การวิเคราะห์ประเมินคุณภาพและเลือกลายผ้า

การวิเคราะห์คุณภาพของลายผ้า โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพด้านการออกแบบลายผ้า จำนวน 5 คน และเลือกลายผ้าจากการออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อนำไปทอผ้าและ

นำไปเป็นต้นแบบสำหรับผลิตผลิตภัณฑ์หรือสินค้าเพื่อจำหน่ายให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า ซึ่งเลือกโดยผู้นำชุมชน ประธานและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า จำนวน 30 คน ตัวอย่างของประเด็นคำถาม เช่น ลวดลายมีความเป็นสากลและทันสมัย ลวดลายสามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ของชุมชนตำบลกุดหว้า การจัดวางลวดลายมีความสวยงามเหมาะสมกับการผลิตผ้าทอมือ และลวดลายสามารถปรับเปลี่ยนสีต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เป็นต้นพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นด้านคุณภาพของลายทอผ้าทอมือที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยรวมคือมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 8 ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 9 และลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 5 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกุดหว้ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกลายผ้าทอมือสำหรับนำไปผลิตงานต้นแบบ (Prototype) สินค้าแฟชั่นร่วมสมัย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 8 ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 5 และลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 3 การออกแบบลวดลายผ้าโดยใช้โปรแกรมออกแบบ JK Weave ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 8 มีค่าเฉลี่ยของคุณภาพมากกว่าลวดลายอื่น ๆ และนำมาสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัย

6. การผลิตผ้าทอต้นแบบ

การนำลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 8 ลายมาลัยไม้ไผ่กุดหว้า มาออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และนำไปให้ตัวแทนสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้าทำการทอตามแบบ (ภาพที่ 7)

7. ช่องทางการจัดจำหน่าย

การจัดอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าที่มีความนิยมในยุคปัจจุบัน เช่น สื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ Line และ Facebook ตลอดจนการนำเสนอสินค้าในรูปแบบตลาดอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ตลาด O-TOP Shopee และ Lazada โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบการจับคู่กับนักศึกษาที่มีพื้นฐานคอมพิวเตอร์มาเป็นพี่เลี้ยง และการอบรมเสริมความรู้และปฏิบัติเกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายภาพสินค้าให้มีความน่าสนใจและโดดเด่น (ภาพที่ 8)

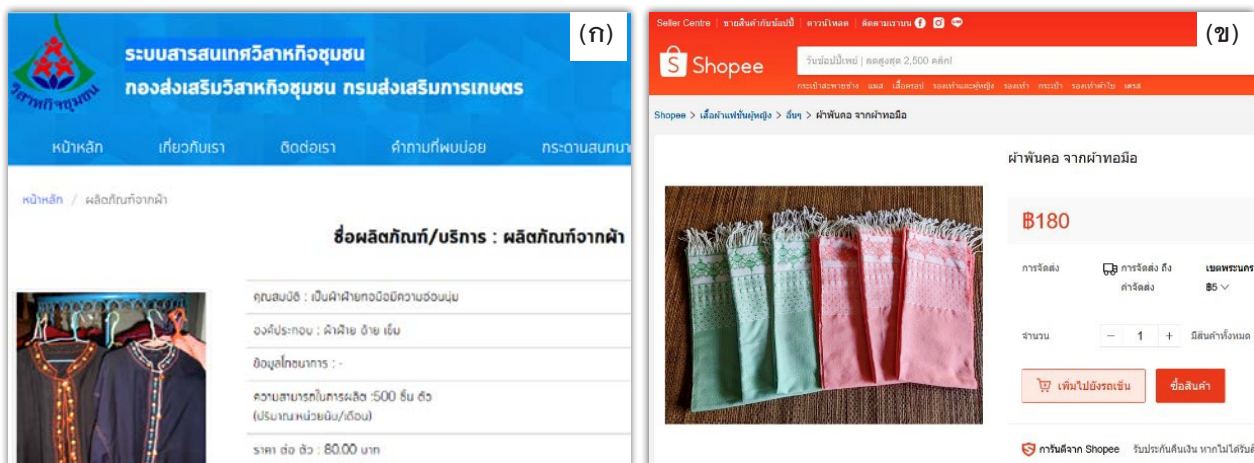
ความรู้หรือความเชี่ยวชาญที่ใช้

ทฤษฎีทางสังคม

การวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการนำหลักการและแนวคิดทฤษฎีกระบวนการกลุ่ม แนวคิดพื้นฐาน

ภาพที่ 7 การทอผ้า (ก) การทอผ้าตามลายต้นแบบ และ (ข) ผ้าทอตามลายต้นแบบ

ภาพที่ 8 ตัวอย่างการนำเสนอสินค้าในรูปแบบตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (ก) ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน และ (ข) Shopee

ของกระบวนการกลุ่มคือ แนวคิดในทฤษฎีภาคสนามของ Kurt (1960) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มคนเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการปรับเปลี่ยน เจตคติและพฤติกรรมของคน ที่จะนำไปสู่การเสริมสร้างความสัมพันธ์ และการพัฒนาการทำงานของกลุ่มคนให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) พฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม 2) โครงสร้างของกลุ่มจะเกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะ แตกต่างกัน 3) การรวมกลุ่มจะเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกใน กลุ่ม และ 4) สมาชิกกลุ่มจะมีการปรับตัวเข้าหากันและจะพยายาม ช่วยกันทำงานโดยอาศัยความสามารถของแต่ละบุคคล

การมีส่วนร่วมของชุมชน

กระบวนการวิจัยได้ให้ชุมชนเข้ามามีบทบาททุกขั้นตอน ของการมีส่วนร่วมการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยนำผลที่ได้ไปใช้ งานเพื่อพัฒนาหรือใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของ แต่ละคนในชุมชนสำหรับการออกแบบลายผ้าทอมือด้วยโปรแกรม คอมพิวเตอร์ โดยใช้แนวคิดของ Cohen & Uphoff (1981) ประกอบ ด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดความต้องการและจัด ลำดับความสำคัญ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์ซึ่งพิจารณาไปถึงการกระจายรายได้หรือ

ผลประโยชน์ไปยังสมาชิกภายในกลุ่มหรือชุมชน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งมีผลจากการสังเกต การแสดงความเห็น ความชอบ และความคาดหวังร่วมกัน สอดคล้องกับ Erwin (1976) ได้อธิบายว่า การมีส่วนร่วม คือ กระบวนการเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีบทบาทร่วมกันสำหรับการร่วมคิด ดำเนินงาน ตัดสินใจและแก้ปัญหาของตนเองและหาข้อสรุปร่วมกัน

ดังนั้นการมีส่วนร่วมในชุมชนต้องมีการพิจารณาร่วมกันในทุกประเด็น ทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องอันนำไปสู่เป้าหมายเดียวกันตามความต้องการของตลาดที่มีความหลากหลาย มุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่าของสินค้าบนรากฐานของ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน และอัตลักษณ์ของชุมชน (Jenjai, 2020)

การออกแบบลายผ้า

การออกแบบลายผ้าทอมือด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีอัตลักษณ์ชุมชน ลักษณะ รูปร่าง สัญลักษณ์ของขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมที่มีความโดดเด่น มีชื่อเสียงในชุมชนและจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแนวทางการสื่อความหมายทำให้ผู้ชมหรือผู้พบเห็นเกิดความรู้สึกถึงประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมที่ชุมชนอนุรักษ์นับถือ ปฏิบัติสืบทอดมาจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลานในปัจจุบัน อันคงความสวยงามและแปลกใหม่

1) การออกแบบ เป็นการใช้ศาสตร์แห่งความคิด และต้องใช้ศิลปะร่วมกับการสร้างสรรค์ และการแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ เพื่อสนองต่อจุดมุ่งหมายของชุมชนและให้เกิดประโยชน์สูงสุดและต้องคำนึงถึงความสวยงาม ประโยชน์ใช้สอย (Suthipong & Suwanawat, 2016) และการผสมผสานขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม เชื่อมโยงประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญ และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับ Rampungjit & Sorose (2021) ได้อธิบายว่า การออกแบบ คือ การกำหนดความนึกคิดตามความต้องการที่จะแสดงออก ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่และรู้จักปรับปรุงแก้ไขสิ่งเดิมที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย และการปรับเปลี่ยนตามยุคสมัย

2) องค์ประกอบศิลป์ นักออกแบบควรมีความรู้องค์ประกอบศิลป์เป็นพื้นฐาน (Mueangkhwa, 2011) ซึ่งการออกแบบลวดลายผ้าทั้ง 9 ลาย มีการประยุกต์ใช้ ดังนี้

2.1) จุด (Point dot) การนำจุดมาเรียงต่อกันตามตำแหน่งที่เหมาะสมและซ้ำ ๆ กัน เพื่อให้มองเห็นเส้นโครงสร้างเป็นรูปทรงลักษณะผิวและการออกแบบที่น่าตื่นตาตื่นใจ นอกจากจุดที่นำมาจัดวางเพื่อการออกแบบ ยังสามารถพบเห็นลักษณะการจัดวางจุดจากธรรมชาติรอบ ๆ ได้ การออกแบบตามลักษณะมาลัยไม้ไผ่ กุดหว้า เป็นการใช้จุดมาจัดวางจากหนึ่งถึงจุดหนึ่งเพื่อให้มองเห็นเส้นรูปทรง อาจมีบางเส้นหรือบางจุดที่ไม่สามารถมองเห็น แต่สามารถจินตนาการตามลักษณะของมาลัยไม้ไผ่ที่ใช้ในประเพณี บุญพวงมาลัยได้ เป็นต้น

2.2) เส้น (Line) เป็นพื้นฐานของงานศิลปะทุกชนิด เกิดจากการนำจุดที่เรียงต่อกัน หรือเกิดจากการลากเส้นไปยังทิศทางต่าง ๆ มีหลายลักษณะ เช่น ตั้ง นอน เอียง และโค้ง เป็นต้น เส้นจะมีมิติเดียว คือ ความยาว ไม่มีความกว้าง ทำหน้าที่เป็นขอบเขตของรูปร่าง รูปทรง สี น้ำหนัก ที่มีการใช้จุดมาวางเรียงต่อ ๆ กันเป็นความยาว ทำให้เกิดเป็นเส้นที่มีรูปทรงลักษณะเหมือนงูและลักษณะของพระธาตุยาคูอันเป็นปูชนียสถานสำคัญในเมืองฟ้าแดดสงยาง จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งพระธาตุยาคูมีลักษณะเจดีย์เป็นทรงแปดเหลี่ยม สื่อความรู้สึกถึงความหมาย การเคารพนับถือ ความเป็นสิริมงคล และเกิดความร่มเย็น

ช่องทางการจัดจำหน่าย

ช่องทางการจัดจำหน่าย หรือช่องทางการตลาด เป็นส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ผลิตขึ้นเพื่อนำไปสู่ผู้บริโภค และการตัดสินใจเลือกช่องทางการจัดจำหน่ายที่เหมาะสมจะส่งผลต่อยอดขายสินค้าที่เพิ่มมากขึ้น โดยช่องทางการจัดจำหน่ายที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันมีหลากหลาย เช่น สื่อสังคมออนไลน์ การช้อปปิ้งออนไลน์ผ่านแพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) ประกอบกับปัจจุบันพฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนไป จากที่ซื้อตามหน้าร้านก็เปลี่ยนมาซื้อออนไลน์มากขึ้น โดยเฉพาะช่วงการแพร่ระบาดของ Covid-19 ภาคอุตสาหกรรมอื่น ๆ ได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก แต่ช่องทางช้อปปิ้งออนไลน์มีการเติบโตและได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ทั้งสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Line และ Facebook เป็นต้น และอีกช่องทางการจัดจำหน่ายที่น่าสนใจคือ E-commerce สามารถนำไปขยายช่องทางการตลาดให้กับธุรกิจชุมชนให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืนบนโลกออนไลน์ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เช่น Shopee และ Lazada เป็นแอปพลิเคชันช้อปปิ้งที่ได้รับความนิยมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สถานการณ์ใหม่ ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

1. แนวคิด ความรู้ใหม่

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบลายผ้าทอมือด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ที่สามารถสร้างลวดลายผ้าจากอัตลักษณ์ ประเพณี วัฒนธรรม และชนเผ่าของชุมชน นำไปสู่การพัฒนาเป็นสินค้าที่มีลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนให้มีความหลากหลาย ผลลัพธ์ที่ได้ คือ 1) ลายผ้าทอที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ จำนวน 9 ลาย 2) ผ้าทอต้นแบบ 1 ลาย และ 3) ผ้าทอ 1 ลาย ที่นำไปตกแต่งและแปรรูป ประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์ เช่น กางเกง เสื้อ ผ้าพันคอ และกระโปรง เพิ่มความหลากหลายให้

ภาพที่ 9 ตัวอย่างการนำผ้าทอไปตกแต่งและแปรรูป (ก) กางเกง (ข) เสื้อ (ค) ผ้าพันคอ และ (ง) กระโปรง

ผลิตภัณฑ์ (ภาพที่ 9) และปัจจุบันกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้นำลายผ้าทอจากการออกแบบทั้ง 9 ลาย ไปทอเป็นผ้าผืน เพื่อจำหน่ายและขายส่งให้ผู้ผลิตเป็นสินค้าแปรรูป

2. ลายผ้าทอมือ

เดิมลูกค้าจะซื้อผ้าทอมือลายดั้งเดิม ได้แก่ ลายงูลอย ลายดอกหวาย ลายตาม่อง และลายสัปรด ทำให้ลูกค้าเลือกซื้อสินค้าจากลายที่มีอยู่อย่างจำกัด และเป็นการจำกัดกลุ่มลูกค้าที่ชื่นชอบลายดั้งเดิม ในช่วงแรก ๆ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตผ้าทอต้นแบบเพื่อจำหน่ายเป็นผ้าผืน แต่ในปัจจุบันมีการทอผ้าผืนจากลวดลายใหม่ ๆ เพื่อจำหน่ายให้กับร้านเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีการประยุกต์และพัฒนาลวดลายการออกแบบลวดลายผสมผสาน การสร้างแบบลวดลายจำลองเพื่อให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า การนำลวดลายมาประยุกต์ใช้ในผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ สร้างโอกาสและส่งเสริมสนับสนุนให้ลูกค้าสามารถเลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์จากลายผ้าทอที่หลากหลายมากขึ้น

3. การตลาดและยอดขาย

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีลายผ้าทอมือที่สามารถนำไปสร้างผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายได้มากขึ้น และช่วยให้ชุมชนมีมุมมองการ

ออกแบบลายผ้าให้เปิดกว้างมากขึ้น นอกเหนือจากการทอลายดั้งเดิม เสื้อ ผ้าพันคอ และกระเป๋ามีลวดลายหลากหลาย ซึ่งเดิมช่องทางการตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมาจากการติดต่อกับลูกค้าเดิม หรือพ่อค้าคนกลาง หรือนักท่องเที่ยวในชุมชน จากการพัฒนาส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับช่องทางการจัดจำหน่ายให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ ส่งผลให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้น สามารถนำเสนอสินค้าและผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคต่าง ๆ ทำให้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุตุหว่ามีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งปี พ.ศ. 2563 มียอดจำหน่ายเฉลี่ย 70,000 บาทต่อปี และในปี พ.ศ. 2564 มียอดจำหน่ายผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 80,000-150,000 บาทต่อปี โดยรายได้ดังกล่าวเป็นรายได้จากการจำหน่ายสินค้าทั้งหมดในภาพรวม ซึ่งรายได้ที่เพิ่มขึ้นส่วนหนึ่งมาจากผ้าทอเป็นผ้าผืนผ้าจากลวดลาย และปัจจุบันมีการทอผ้าผืนจากลวดลายเพื่อจำหน่าย ซึ่งการเพิ่มขึ้นของรายได้มาจากการออกแบบลายผ้าโดยมีความร่วมมือกับชุมชนเป็นหลัก ส่งผลให้มีลายผ้าใหม่ ๆ ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ของชุมชนอย่างแท้จริงและสามารถนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ลูกค้ามีโอกาสเลือกผลิตภัณฑ์ตรงกับความต้องการมากขึ้น จึงส่งผลให้รายได้ของชุมชนเพิ่มขึ้น แต่อย่างไรก็ตามควรมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องระยะยาวเพื่อการรายงานผลการดำเนินงานเชิงประจักษ์

ผลกระทบและความยั่งยืน ของการเปลี่ยนแปลง

1. กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้าได้เรียนรู้การมีส่วนร่วมในกระบวนการคิดและตัดสินใจเรื่องการออกแบบลายผ้าทอมือ ที่มีอัตลักษณ์ของชนบทธรรมนิยมประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน โดยมีการศึกษา วางแผน การสร้างทีม และการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

2. การออกแบบลายผ้า

การระดมความคิด การทำงานร่วมกันของชุมชนสามารถสร้างความเข้าใจต่อกระบวนการออกแบบลายผ้าที่เกิดจากชนบทธรรมนิยมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมของชุมชน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติและชุมชนสามารถคิดวิเคราะห์ลายผ้าใหม่ ๆ ให้เข้ากับยุคสมัยได้ตลอดเวลา และนอกจากนี้สามารถนำแนวทางปฏิบัติที่เกิดจากการเรียนรู้ถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชนรุ่นใหม่ หน่วยงาน ตลอดจนประชาชนในชุมชนอื่น ๆ ที่มีความสนใจต่อไป

3. เทคโนโลยีการออกแบบลายผ้า

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้าได้เรียนรู้แนวทางการใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ในปัจจุบันเข้ามาช่วยสำหรับกระบวนการ

ออกแบบ เพื่อเป็นพื้นฐานการใช้โปรแกรมออกแบบลายผ้าอื่น ๆ สู่กระบวนการออกแบบ การทำตัวอย่างต้นแบบ ต่อยอดความคิดสร้างสรรค์สินค้าของชุมชนให้มีความหลากหลาย

อย่างไรก็ตามองค์ความรู้การออกแบบลายผ้าทอมือด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สามารถนำไปถ่ายทอดผ่านกระบวนการในรูปแบบการอบรม หรือการบรรจุเป็นหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้องค์ความรู้ในการออกแบบลายผ้า วิธีการทอผ้า ถูกสืบสานให้ยังคงเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชุมชนกุดหว้า และชุมชนต่าง ๆ และควรมีการขอการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) สำหรับกระบวนการออกแบบและการพัฒนาลายผ้าทอมือ เพื่อนำไปสู่กระบวนการของการขอรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน และสินค้าที่ผลิตออกมามีคุณภาพและเป็นมาตรฐาน ทำให้ผู้บริโภคมั่นใจในตัวสินค้าและผลิตภัณฑ์ สร้างโอกาสในการขายสินค้าในชุมชนได้มากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) สัญญาทุนเลขที่ รท.007/2562 และคณะกรรมการจากหน่วยบริหารจัดการงานวิจัยชุดโครงการพัฒนาระบบการจัดการการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ที่สนับสนุนและให้ทุนสำหรับงานวิจัยนี้

References

- Boonyen, P. (2016). *The phenomenon and context of the Kok Khong village, Kalasin province*. (Master's thesis). National Institute of Development Administration, Graduate School of Tourism Management. (in Thai).
- Cohen, J., & Uphoff, N. (1981). *Rural development participation: Concept and measure for project design implementation and evaluation*. Rural Development Committee Center for International Studies. New York: Cornell University press.
- Erwin, W. (1976). Electoral participation in a low stimulus election. *Rural Development*, 4(1), 111–124.
- Jenjai, N. (2020). Upgrading Kai-weaved textiles for cultural products of the Mae Loi Luang community, Chiang Rai province. *Area Base Development Research Journal*, 12(2), 144–155. (in Thai).
- Kurt, L. (1960). *The dynamic of group action: Education leadership*. New York: Henry Holt B. Co.
- Mueangkhwa, J. (2011). *Artistic element 2 code PAI1107*. Teaching materials. Suan Sunandha 27 Rajabhat University, Faculty of Painting, Sculpture and Graphic Arts. (in Thai).
- Rampungjit, R., & Sorose, A. (2021). Souvenir product development of Sukhothai local sewing and craft of Khao Kaew Srisomboon community enterprise, Sukhothai province. *Area Base Development Research Journal*, 13(4), 268–278. (in Thai).
- Suthipong, A., & Suwanawat, S. (2016). Design of Teenjok printing for creating contemporary fashion from Thai Phun Wisdom, Sukhothai. *Art and Architecture Journal, Naresuan University*, 7(2), 145–158. (in Thai).